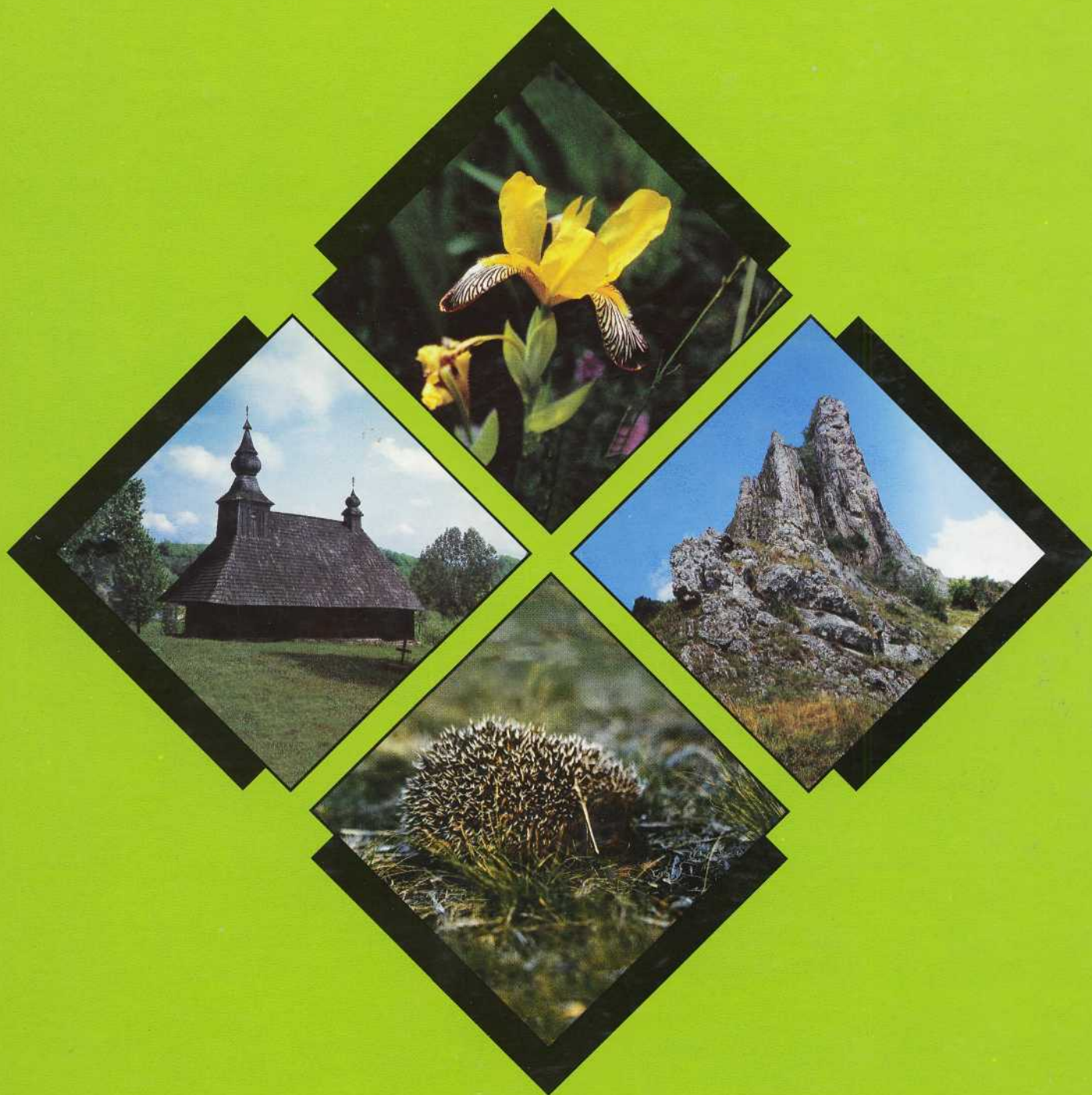

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1994**

MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
v roku 1994**

SLOVENSKÁ AGENTÚRA
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Starostlivosťou o životné prostredie sa rozumie štátna správa vo veciach tvorby a ochrany životného prostredia.

Pri riadení starostlivosti o životné prostredie z hľadiska štátu a pri uplatňovaní ekologickej politiky sa uplatňujú priame **legislatívne nástroje**, nepriame **ekonomické nástroje** a ďalšie ako sú **výchova, vzdelávanie, informovanie verejnosti** a podobne.

• EKONOMIKA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Ekonomika starostlivosti o životné prostredie odráža celkovú ekonomickú situáciu v štáte a vychádza z možnosti **štátneho rozpočtu (ŠR)** Slovenskej republiky a **štátnych fondov**, najmä **ŠFŽP**.

Štátny rozpočet a investičná politika

Finančné prostriedky súvisiace s ochranou a tvorbou životného prostredia boli poskytované zo **ŠR SK formou dotácií** prostredníctvom rozpočtových kapitol príslušných ministerstiev a prostredníctvom **ŠFŽP**. Na celkovej sume 1 489 785 tis. Sk sa Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky (**MŽP SR**) podieľa čiastkou 817 292 tis. Sk (54,9 %). Na zvyšku, t.j. 672 493 tis. Sk (45,2 %) sa podieľa Ministerstvo pôdohospodárstva Slovenskej republiky (**MP SR**) sumou 268 277 tis. Sk (18,0 %), Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky (**M/ SR**) 147 643 tis. Sk (9,9 %), Ministerstvo obrany Slovenskej republiky (**MO SR**) 93 277 tis. Sk (6,3 %), Ministerstvo školstva Slovenskej republiky (**MŠ SR**) 72 470 tis. Sk (4,8 %), Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky (**MPSVaR SR**) 30 256 tis. Sk (2,0 %), Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (**MH SR**) 26 100 tis. Sk (1,7 %), Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (**MV SR**) 16 372 tis. Sk (1,1 %), Ministerstvo dopravy, pôšt a telekomunikácií Slovenskej republiky (**MDPaT SR**) 11 300 tis. Sk (0,8 %), Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (**MS SR**) 4 236 tis. Sk (0,3 %) a Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky (**MK SR**) 2 563 tis. Sk (0,2 %).

V rámci jednotlivých rezortov najväčší podiel pripadá na akcie zamerané na ochranu ovzdušia. Na ich financovanie bolo vynaložených 591 088 tis. Sk, čo predstavuje 39,7 %.

Štátny fond životného prostredia SR

Na riešení environmentálnych problémov sa v rokoch 1994 podieľal ŠFŽP, ktorý sa riadil základnými normatívnymi úpravami, t.j. zákonom SNR č. 128/1991 Zb. o Štátnom fonde životného prostredia SR a vyhláškou MŽP SR č. 176/1992 Zb. o podmienkach poskytovania a použitia prostriedkov Štátneho fondu životného prostredia SR.

V roku 1994 bolo po odporučení Radou fondu schválených ministrom životného prostredia SR celkom **869 žiadostí** o prostriedky fondu. Na základe vydaných rozhodnutí boli uzavreté dohody o poskytnutí prostriedkov fondu v celkovej výške **1 075 368 tis. Sk** (930 967 tis. Sk v roku 1993).

Tabuľka/ č. \ II. I Environmentálne investície rezortov SR financované zo štátneho rozpočtu a zo ŠFŽP za rok 1994 (tis. Sk)

Rezort	ČOV kanalizácie	Ostatné VH akcie	Odpadové hospodárstvo	Ochrana ovzdušia	Spolu	%
MŽP SR	348 307	4 371	162 251	302 363	817 292	54,9
MP SR	65 150	203 127	-	-	268 277	18
MS SR	250	-	-	3 985	4 235	0,3
MPSVaR SR	19 606	3 049	-	7 556	30 256	2
MO SR	18 900	13 805	-	60 572	93 277	6,3
MK SR	-	-	-	2 563	2 563	0,2
MZ SR	15 262	450	7 006	124 925	147 643	9,9
MH SR	7 800	-	-	18 300	26 100	1,7
MV SR	6 565	5 153	600	4 054	16 372	1,1
MŠ SR	9 275	2 325	-	60 870	72 470	4,8
MDPaT SR	*2 200	-	*3 200	*5 900	*11 300	0,8
Spolu	493 315	232 280	173 057	591 088	1 489 785	100

Zdroj: príslušne rezorty

* Údaje sú prevzaté / . návrhu štátneho rozpočtu za rok 1991

Tabuľka č. VII. 2 Prostriedky poskytnuté ŠFŽP SR na základe vydaných rozhodnutí v roku 1994

Sektor	Počet	tis. Sk
Vodovody	151	190 300
ČOV a kanalizácie	198	348 307
Ochrana ovzdušia	244	302 362
Odpadové hospodárstvo	129	162 251
Ochrana prírody	78	10 577
Ostatné akcie (výskum, propagácia, vodohospodárske a iné akcie)	69	61 571
Spolu	869	1 075 368

Zdroj: MŽP SK

Na likvidáciu priamych následkov **havarijného znečistenia** životného prostredia boli na základe vydaných rozhodnutí ministra životného prostredia uvoľnené prostriedky fondu u 5 akcií, vo výške **6 470 tis. Sk** (v roku 1993 o 5 akcií vo výške 3 765 tis. Sk).

K 3112.199-4 bolo /. dotácií poskytnutých v roku 1994 **skutočne čerpaných** celkom **896 445 tis. Sk** (923 224 tis. Sk v roku 1993).

Tabuľka č. MI.3 Prehľad poskytnutých a skutočne čerpaných prostriedkov so ŠFŽP za rok 1993 a 1994 (lis. Sk)

Sektor	1993		1994	
	Poskytnuté finančné prostriedky	Skutočne čerpané finančné prostriedky	Poskytnuté finančné prostriedky	Skutočne čerpané finančné prostriedky
Vodovody	145 550	137 709	190 300	152 943
ČOV a kanalizácie	378 900	325 365	348 307	297 433
Ochrana ovzdušia	285 400	360 972	302 362	247 325
Odpadové hosp.	87 570	68 689	162 251	111 175
Ochrana prírody	7 779	7 434	10 577	8 489
Ostatné akcie	25 768	30 055	61 571	79 080
Spolu	930 967	923 224	1 075 368	896 445
Havárie	3 765		6 470	

Zdroj: MŽP SR, ŠFŽP

Investície na celkovú ochranu životného prostredia

Prehľad investícií na financovanie celkovej ochrany životného prostredia v roku 1994 a porovnanie ich vývoja, ktorý je spracovaný na základe štatistického sledovania ŠÚ SR je v kapitole V.

Vybrané ekonomické nástroje na zlepšovanie životného prostredia

V oblasti **platieb za znečisťovanie** došlo v roku 1994 oproti roku 1993 k nárastu v celkovom objeme 86 mil. Sk, v oblasti **platieb za využívanie prírodných zdrojov** mimo odvodov za záber pôdy došlo k nárastu v celkovom objeme 246 mil. Sk.

Tabuľka č. VII.4 Príjmy vybraných ekonomických nástrojov uplatňovaných v roku 1994 porovnané s rokom 1993

Druh platby (mil. Sk)	1993	1994	Rozdiel	Prijemca
Platby za znečisťovanie:				
Poplatky za znečisťovanie ovzdušia	238	360	122	ŠFŽP
Odplaty za vypúšťanie odpadových vôd	292	222	- 70	ŠFŽP
Poplatky za ukladanie odpadov	19	53	34	ŠFŽP
Platby za využívanie prírodných zdrojov:				
Odplaty za odber podzemnej vody	21	19	- 3	ŠFŽP
Odplaty za odber povrchovej vody	884	864	- 20	podniky povodia
Odplaty za odber vody z verejných vodovodov	1 916	2 159	243	vodárne a kanalizácie
Odvody za záber poľnohospodárskej pôdy		138		ŠF OZPPF
Odvody za záber lesnej pôdy		18		ŠF ZL
Úhrady z vydobytých vyhradených nerastov	72	98	26	ŠR SR

Zdroj: MŽP SR, MP SR

Tabuľka č. VII.5 Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie (lis. Sk) (príjem ŠPŽP)

Sektor	1993	1994	Rozdiel
Ochrana ovzdušia	9 693	7 878	- 1 815
Ochrana vôd	12 635	11 480	- 1 155
Odpady	5 894	18 261	12 367
Ochrana prírody	662	401	- 261
Spolu	28 884	38 020	9 136

Zdroj: MŽP SR

V ochrane ovzdušia bolo najviac pokút uložených v roku 1994 v okresoch Nitra (108), Banská Bystrica (47), Hlavné mesto SR Bratislava (42). Najväčšiu výšku dosahovali pokuty v okresoch Banská Bystrica (1 298 tis. Sk), Poprad (845 tis. Sk), Nitra (703 tis. Sk).

Najviac pokút však bolo zaplatených v okresoch Nitra (49), Hlavné mesto SR Bratislava (33.) a Banská Bystrica (21). Zaplatená výška pokút bola najvyššia v okresoch Poprad (528 tis. Sk), Hlavné mesto SR Bratislava (309 tis. Sk) a Nitra (273 tis. Sk).

Na úseku ochrany a bilancie vôd (VH) najviac pokút uložili v okresoch Košice - vidiek (53), Košice - mesto (33) a Trnava (29). Najväčšiu výšku dosiahli pokuty v okresoch Košice - vidiek (1 182 tis. Sk), Liptovský Mikuláš (772 tis. Sk) a Rimavská Sobota

(618 tis. Sk). Najviac pokút bolo zaplatených v okresoch Nitra (22), Liptovský Mikuláš (21), Trnava a Žiar nad Hronom (20), pričom výška zaplatených pokút bola najvyššia v okresoch Topoľčany (391 tis. Sk), Levice (368 tis. Sk) a Trenčín (277 tis. Sk).

Na úseku **odpadového hospodárstva** najviac **pokút** uložili v okresoch Galanta (51), Hlavné mesto SR Bratislava (38) a Žiar nad Hronom (5[^]). Najväčšiu výšku dosiahli pokuty v okresoch Galanta (3 029 tis. Sk), Hlavné mesto SR Bratislava (2 885 tis. Sk) a Košice - mesto (2 325 tis. Sk). Najviac pokút bolo zaplatených v okresoch Galanta (17), Martin (7) a Trnava (6). Výška zaplatených pokút bola najvyššia v okresoch Galanta (345 tis. Sk), Trnava a Žiar nad Hronom (160 tis. Sk) a Senica (150 tis. Sk).

Na úseku **ochrany prírody a krajiny** najviac **pokút** uložili v okresoch Rožňava (26), Humenné (11) a Poprad (20), pričom najväčšiu výšku dosiahli pokuty v okresoch Trnava (480 tis. Sk), Poprad (109 tis. Sk) a Dunajská Streda (47 tis. Sk). Najviac pokút bolo zaplatených v okresoch Trnava (18), Topoľčany (15) a Humenné (14), pričom výška zaplatených pokút bola najvyššia v okresoch Trnava (180 tis. Sk), Žilina (24 tis. Sk) a Bratislava - vidiek (15 tis. Sk).

Príjmy z pokút uložených orgánmi štátnej správy v ŽP **podľa osobitných predpisov** (pokuty za priestupky občanov a za správne delikty organizácií uložené stavebným úradom, pokuty uložené v priestupkovom konaní na úseku vodného hospodárstva, pokuty za nesplnenie povinností prevádzkovateľov stredných a veľkých zdrojov znečistenia ovzdušia) dosiahli za rok 1994 9 512 803 Sk. Táto suma sa nepodieľala na príjmovej časti Štátneho fondu životného prostredia SR.

• ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO

V roku 1994 sa pokračovalo v posilňovaní **legislatívy v oblasti tvorby a ochrany životného prostredia**. K najvýznamnejším prijatým legislatívnym úpravám patrili:

" zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie

Cieľom tohto zákona je upraviť postup pri komplexnom, odbornom a verejnom vyhodnotení činností z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie ešte v štádiu pred ich povolením a predchádzať tak možným negatívnym vplyvom počas ich realizácií.

• zákon NR SR č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny

Zákon určuje zásady a postup ochrany prírody a krajiny, kategorizáciu územia podľa stupňa ochrany, povinnosti jednotlivých subjektov pri zabezpečovaní ochrany.

Z ďalších dôležitých prijatých legislatívnych úprav možno spomenúť:

• zákon č. 309/1991 Zb. o ochrane ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami (zákon o ovzduší) v znení zákona č. 218/1992 a zákona č. 148/1994 Z.z

▪ zákon č. 61/1977 Zb. o lesoch v znení zákona č. 229/1991 Zb. a zákona NR SR č. 183/1993 Z.z. (úplné znenie zákon NR SR č. 14/1994 Z.z.)

- zákon SNR č. 100/1977 Zb. o hospodárení v lesoch a štátnej správe lesného hospodárstva v znení zákona SNR č. 131/1991 Zb. zákona SNR č. 510/1991 Zb. a zákona NR SR č. 138/1993 Z.z. (úplné znenie zákon NR SR č. 15/1994 Z.z.)
- zákon SNR č. 131/1991 Zb. o Štátnom fonde zveľaďovania lesa SR v znení zákona NR SR č. 183/1993 Z.z. (úplné znenie zákon NR SR č. 16/199-1 Z.z)
- zákon SNR č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení zákona SNR č. 293/1992 Zb., zákona SNR č. 323/1992 Zb. a zákona NR SR č. 187/1993 Z.z. (úplné znenie zákon NR SR č . 12/1994 Z.z.)
- zákon NR SR č. 255/1994 Z.z. o poľnej strážii
- zákon NR SR č. 272/1994 Z.z. o ochrane zdravia ľudí
- zákon NR SR č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti
- zákon č. 28/1984 Zb. o štátnom dozore nad jadrovou bezpečnosťou jadrových zariadení v znení zákona NR SR č. 254/1994 Z.z.
- zákon NR SR č. 254/1994 Z.z. o Štátnom fonde likvidácie jadrovoenergetických zariadení a nakladania s vyhoretým jadrovým palivom a rádioaktívnymi odpadmi

• POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Z analýzy odvetvového členenia stavieb posudzovaných podľa zákona vyplýva, že dominujú pozemné komunikácie (25 %) a stavby odpadového hospodárstva (17 %). Národná rada Slovenskej republiky schválila dňa 24. apríla 1994 **zákon NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie** (ďalej len zákon), ktorý nadobudol účinnosť 1. septembra 1994.

Účelom zákona je zabezpečiť komplexné odborné a verejné posúdenie pripravovaných stavieb, zariadení a iných činností pred rozhodnutím o ich povolení podľa osobitných predpisov, ako aj návrhov niektorých rozvojových koncepcií a všeobecne záväzných právnych predpisov z hľadiska ich predpokladaného vplyvu na životné prostredie.

V roku 1994 bolo do procesu posudzovania vplyvov zaradených 36 stavieb.

Tabuľka č. VII.6 Zoznam činností, zaradených do procesu posudzovania r termíne 1.9.1994 - 31.12.1994

Odvetvové členenie	Počet stavieb oznámených podľa zákona	%
Pozemné komunikácie	9	25
Odpadové hospodárstvo	6	17
Energetika	5	14
Vodné hospodárstvo	3	8
Chemický a petrochemický priemysel	4	11
Ostatné	9	25

Zdroj: MŽPSR